

Warszawa, dnia 29 listopada 2013 r.

NEWSLETTER PRAWNY

ORZECZNICTWO SN

1. **Art. 484 § 2 KPK.**

Zawarty w art. 484 § 2 k.p.k. zwrot: „w dalszym ciągu” oznacza, że przewidziana w tym przepisie obligatoryjna zmiana trybu postępowania z uproszczonego na zwyczajny nie pozbawia skuteczności przeprowadzonych do tej chwili czynności procesowych i nie obliguje do ich powtórzenia, natomiast wywołują one tylko te konsekwencje procesowe, które są właściwe dla trybu zwyczajnego.¹

2. **Bezwzględna kara pozbawienia wolności w wyroku łącznym.**

Po dniu 8 czerwca 2010 r. podstawę prawną wymierzenia w wyroku łącznym bezwzględnej kary pozbawienia wolności orzeczonej w wyniku połączenia kar pozbawienia wolności wymierzonych za zbiegające się przestępstwa z warunkowym zawieszeniem i bez warunkowego zawieszenia ich wykonania stanowi art. 85 k.k. w zw. z art. 89 § 1 k.k. w zw. z art. 89 § 1a k.k. Normy wynikające z powołanych przepisów mają także charakter materialnoprawny, wobec czego należy do nich odnosić reguły intertemporalne zawarte w art. 4 § 1 k.k.²

3. **Przerwanie zajęcia w egzekucji z nieruchomości.**

Bieg terminu zasiedzenia nieruchomości, w stosunku do której wszczęta została egzekucja sądowa świadczeń pieniężnych, przerywa zajęcie w egzekucji z nieruchomości.³

4. **Termin przedawnienia roszczenia.**

Termin przedawnienia roszczenia o zapłatę odszkodowania z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania (art. 471 k.c.) rozpoczyna bieg od dnia wystąpienia szkody pozostającej w związku przyczynowym z tym zdarzeniem (art. 120 § 1 k.c.).⁴

5. **Zastosowanie Prawa geologicznego i górniczego.**

Do spraw o naprawienie szkód wywołanych ruchem zakładu górniczego, w których zdarzenie wywołujące szkodę, jak i jej powstanie, miały miejsce przed dniem 1 stycznia 2012 r. stosuje się przepisy ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. Prawo geologiczne i górnictwo (jedn. tekst: Dz.U. z 2005 r. Nr 228, poz. 1947 ze zm.).⁵

¹ Uchwała składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 28 listopada 2013 r., I KZP 12/13.

² Uchwała składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 28 listopada 2013 r., I KZP 13/13.

³ Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 22 listopada 2013 r., III CZP 69/13.

⁴ Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 22 listopada 2013 r., III CZP 72/13.

⁵ Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 22 listopada 2013 r., III CZP 75/13.

6. Odpowiedzialność ubezpieczyciela.

Odpowiedzialność ubezpieczyciela z tytułu umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych obejmuje celowe i ekonomicznie uzasadnione wydatki na najem pojazdu zastępczego poniesione przez poszkodowanego w okresie niezbędnym do nabycia innego pojazdu mechanicznego, jeżeli odszkodowanie ustalone zostało w wysokości odpowiadającej różnicy pomiędzy wartością pojazdu mechanicznego sprzed zdarzenia powodującego szkodę, a wartością pojazdu w stanie uszkodzonym, którego naprawa okazała się niemożliwa lub nieopłacalna (tzw. szkoda całkowita).⁶

7. Oświadczenie w przedmiocie przyjęcia bądź odrzucenia spadku.

1. Do zatwierdzenia uchylenia się od skutków prawnych niezłożenia pod wpływem błędu oświadczenia w przedmiocie przyjęcia bądź odrzucenia spadku niezbędne jest złożenie oświadczenia o przyjęciu spadku wprost lub z dobrodziejstwem inwentarza albo o odrzuceniu spadku w formie wymaganej przez art. 1018 § 3 k.c.

2. Oświadczenie w przedmiocie przyjęcia bądź odrzucenia spadku może być złożone w toku postępowania o zatwierdzenie uchylenia się od skutków prawnych niezłożenia oświadczenia w przedmiocie przyjęcia bądź odrzucenia spadku, a jego skuteczność zależy od zachowania terminu określonego w art. 1019 § 1 w związku z art. 88 § 2 k.c.⁷

ORZECZNICTWO TK

1. Brak możliwości zaskarżenia postanowienia w przedmiocie kosztów nieopłaconej przez strony pomocy prawnej udzielonej z urzędu, zasądzonych po raz pierwszy przez sąd odwoławczy, jest niezgodny z konstytucją.

Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 426 § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego w brzmieniu obowiązującym do dnia wejścia w życie ustawy z dnia 20 stycznia 2011 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego w zakresie, w jakim nie przewiduje możliwości zaskarżenia postanowienia w przedmiocie kosztów nieopłaconej przez strony pomocy prawnej udzielonej z urzędu, zasądzonych po raz pierwszy przez sąd odwoławczy, jest niezgodny z art. 78 w związku z art. 45 ust. 1 konstytucji. W pozostałym zakresie Trybunał umorzył postępowanie.⁸

2. Zaprzeczenie ojcostwa.

Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 71 ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz art. 456 § 3 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks

⁶ Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 22 listopada 2013 r., III CZP 76/13.

⁷ Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 22 listopada 2013 r., III CZP 77/13.

⁸ Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 26 listopada 2013 r., SK 33/12, www.trybunal.gov.pl.

postępowania cywilnego w zakresie, w jakim odnosi się do sprawy zaprzeczenia ojcostwa, są niezgodne z art. 47 w związku z art. 31 ust. 3 oraz w związku z art. 18 konstytucji oraz z art. 8 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r., zmienionej następnie Protokołami nr 3, 5 i 8 oraz uzupełnionej Protokołem nr 2.

Art. 71 kro, zgodnie z którym zaprzeczenie ojcostwa nie jest dopuszczalne po śmierci dziecka, realizuje zasadę niezmienniania stanu cywilnego po śmierci człowieka. Występowanie więzi pokrewieństwa określa bowiem stan cywilny (rodzinny) jednostki i stanowi dla dziecka oraz jego rodziców jedno z najważniejszych dóbr osobistych. W tym kontekście, zdaniem ustawodawcy, kształtowanie tego stanu powinno być pozostawione osobom najbardziej bezpośrednio i niemajątkowo zainteresowanym.

Dążenie do realizacji ustawowej zasady niezmienniania stanu cywilnego po śmierci człowieka ze względu na osobisty charakter spraw o prawa stanu cywilnego pozostaje w rażącej niewspółmierności w stosunku do ingerencji w prawo do ochrony życia rodzinnego (odniesione do matki oraz rzeczywistego i domniemanego ojca dziecka), w tym również prawo mężczyzny do ochrony rodzicielstwa (w szczególności w aspekcie możliwości jego ustalenia zgodnie z rzeczywistością). Tym samym w opozycji do pożądanego przez ustawodawcę stanu rzeczy (ujawnionego w art. 71 k.r.o.) pozostaje nieporównywalnie donioślejsze konstytucyjne prawo mężczyzny do ustalenia rodzicielstwa zgodnie z rzeczywistością oraz dobro rodziny tworzonej przez matkę zmarłego dziecka oraz dobro rodziny jego domniemanego ojca. Jak stwierdził Trybunał Konstytucyjny w wyroku o sygn. SK 61/06, **powinno się szanować uczucia rodziców i uwzględnić ich potrzebę ustalenia rodzicielstwa dziecka, w sytuacji gdy ustalenie rodzicielstwa nie było możliwe przed śmiercią dziecka. Prawo rodziców do ustalenia rodzicielstwa obejmuje również dziecko, które zmarło przed urodzeniem lub po urodzeniu, pomimo że ustalenie to nie może doprowadzić do ukształtowania się więzi rodzinnej z dzieckiem.** Wspomniane racje ustawowe nie stanowią dostatecznego powodu ograniczenia konstytucyjnie i konwencyjnie gwarantowanych praw, zwłaszcza że nie znajdują dodatkowego poparcia w konieczności ochrony dobra zmarłego dziecka.⁹

3. **Utrzymanie czystości i porządku na terenie gminy oraz ustalenie opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi.**

28 listopada o godzinie 9.00 Trybunał Konstytucyjny rozpoznał połączone wnioski Rady Miasta Świdnik i grup posłów na Sejm dotyczące ustawy o utrzymaniu czystości w gminach.

Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że:

- przepisy o organizacji przetargów oraz zaangażowaniu w nie spółek z udziałem gminy, a także przepisy dotyczące obowiązków właścicieli nieruchomości są zgodne z zasadą poprawnej legislacji,

⁹ Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 26 listopada 2013 r., P 33/12, www.trybunal.gov.pl.

- odnosząc się do oceny przepisów o organizacji przetargów oraz zaangażowaniu w nie spółek z udziałem gminy, Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że a) utrzymanie porządku i czystości stanowi zadanie własne gminy w rozumieniu konstytucji; b) zakwestionowane normy wprowadzają ograniczenia w realizacji nałożonego na gminy zadania; c) ograniczenia te są jednakże uzasadnione ochroną środowiska, ochroną społecznej gospodarki rynkowej i wolności działalności gospodarczej; zdaniem Trybunału prawodawca nie dopuścił się nadmiernej ingerencji w sferę samodzielności jednostek samorządu terytorialnego,
- odnosząc się do oceny przepisów określających kompetencje rady gminy do wydawania aktów prawa miejscowego regulujących opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że opłata ta jest daniną publiczną o charakterze niepodatkowym,
- prawodawca upoważniając do uregulowania w formie aktu prawa miejscowego zwolnień przedmiotowych, ani w przepisie upoważniającym, ani w innym przepisie ustawy, nie określił zasad, na jakich te zwolnienia mają być wprowadzone przez radę gminy,
- prawodawca zobowiązany jest wyznaczyć granice, w jakich rada gminy może realizować kompetencję do ustalania opłaty lokalnej. W szczególności granicę taką może stanowić ustawowe określenie stawek maksymalnych opłaty. Art. 6k ust. 1-3 ustawy o utrzymaniu czystości w gminach nie zawiera jednak takiej regulacji, przez co narusza konstytucyjny standard wynikający z art. 84 i art. 217 konstytucji,
- prawodawca nieprecyzyjnie upoważnił radę gminy do uregulowania w formie aktu prawa miejscowego dopłat dla właścicieli nieruchomości.

Co do ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach Trybunał Konstytucyjny orzekł, że:

- **Art. 6k ust. 4 ustawy w zakresie, w jakim upoważnia radę gminy do wprowadzenia zwolnienia przedmiotowego, jest niezgodny z art. 168 w związku z art. 217 konstytucji;**
- **Art. 6k ust. 4 ustawy w zakresie, w jakim upoważnia radę gminy do ustanowienia dopłat dla właścicieli nieruchomości, jest niezgodny z art. 168 w związku z art. 217 konstytucji,**
- w pozostałym zakresie zakwestionowane przepisy zostały uznane za zgodne z konstytucją.

Przepisy uznane za niezgodne z konstytucją tracą moc obowiązującą z upływem 18 miesięcy od dnia ogłoszenia wyroku w Dz.U.¹⁰

¹⁰ Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 28 listopada 2013 r., K 17/12, www.trybunal.gov.pl.

PROJEKTY ZMIAN W PRAWIE

SEJM: Będzie więcej czasu na wpis do KRS.

Sejm uchwalił nowelizację ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym. Spółki zarejestrowane na starych zasadach będą miały jeszcze dwa lata na wpis do KRS.

Z inicjatywą wyszli posłowie Platformy Obywatelskiej. Ustawa o Krajowym Rejestrze Sądowym weszła w życie w 2001 r. KRS miał zastąpić wcześniejsze rejestry przedsiębiorców, dlatego ustawa - Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym uchyla moc wpisów do dawnych rejestrów. Termin wejścia w życie tego zapisu wielokrotnie przesuwano ponieważ przedsiębiorcy nie dopełniali obowiązków związanych z przeniesieniem wpisu. Ostatecznie w 2010 r. zdecydowano, że wpisy do starych rejestrów utracą moc 31 grudnia 2013 r.

Jak jednak wskazują posłowie PO, termin ten trzeba przedłużyć. Tłumaczą, że utrata bytu prawnego przez podmioty, które nie dopełniły obowiązków nałożonych na nie przez ustawę o KRS, może być niebezpieczna dla ich wierzycieli. Stanie się tak dlatego, że przepisy nie regulują kwestii zobowiązań tych przedsiębiorców.

Wpisy w Rejestrze Handlowym będą ważne do 31 grudnia 2015 r. Do końca 2015 r. będzie ponadto możliwe posługiwanie się odpisami, wyciągami i zaświadczeniami z tego rejestru. Nowelizacja trafi teraz do prac w Senacie.¹¹

CIEKAWOSTKI & INNE

➤ UOKiK: sprzedawca zwraca koszt odesłania towaru.

Sprzedawca powinien zwrócić kupującemu, który nabył towar przez Internet, koszt odesłania przesyłki - podkreśla Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów i wzywa sklep internetowy glany.pl do rezygnacji ze stosowania niedozwolonych klauzul.

Wątpliwości UOKiK wzbudził regulamin sprzedawcy. Zastrzegł on m.in., że konsument rezygnując z zakupu musiał zwrócić koszty dostarczenia produktu. **Zgodnie z przepisami, w sytuacji odstąpienia od umowy kupna-sprzedaży zawartej przez Internet, klient odsyła towar na własny koszt, a sprzedawca zwraca opłatę za jego dostarczenie.** Ponadto, na podstawie kolejnego niezgodnego z prawem warunku, klient musiał mieć paragon, jeżeli chciał zwrócić towar kupiony w sieci.

Towar można zwrócić w ciągu 10 dni od dnia zakupu **na podstawie dowolnego dowodu zakupu** - podkreśla Urząd. Na spółkę nie nałożono kary finansowej, ponieważ zobowiązała się do zmiany niezgodnych z prawem postanowień.¹²

¹¹ Monika Sewastianowicz, www.kancelaria.lex.pl/newsletter

¹² Monika Sewastianowicz, Źródło: www.uokik.gov.pl, stan z dnia 20 listopada 2013 r., www.kancelaria.lex.pl/newsletter

➤ **PE: za systemem kwotowym w radach nadzorczych spółek giełdowych.**

Parlament Europejski poparł projekt dyrektywy Komisji Europejskiej mający na celu poprawę równowagi płci w radach nadzorczych dużych spółek notowanych na giełdzie. Powinny one wdrożyć przejrzyste procedury rekrutacji, aby **do 2020 przynajmniej 40 proc. z dyrektorów niewykonawczych stanowiły kobiety**. W spółkach publicznych ten cel ma być osiągnięty do 2018 roku.

Parlament Europejski zdecydowaną większością głosów (459 za, 148 przeciw, 81 wstrzymało się od głosu) przegłosował projekt dyrektywy KE. Co istotne, przepisy **mają mieć zastosowanie jedynie do rad nadzorczych i dyrektorów niepełniących funkcji wykonawczych w spółkach notowanych na giełdzie, czyli największych**. Oznacza to, że regulacja obejmie około 5 tys. firm w UE. Małe i średnie przedsiębiorstwa, które zatrudniają poniżej 250 osób, a ich dochód wynosi mniej niż 50 mln euro rocznie będą wyłączone z zakresu stosowania dyrektywy.

Choć w ostatnich trzech latach udział kobiet w radach nadzorczych w całej UE rośnie i wynosi obecnie 17,6 proc. to wciąż pozostaje niski (w UE – liderem równości w tej kategorii jest Szwecja – 27 proc., w Polsce wynosi on 13,6 proc., w Niemczech – 14,1 proc., a we Francji – 18,3 proc.). Gdyby zmiany następowały w takim tempie jak obecnie, równość między płciami w radach nadzorczych firm zostałaby osiągnięta dopiero za pół wieku.

Przepisy kładą nacisk na kwalifikacje. **Spółki objęte regulacją będą zobowiązane do powoływania kandydatów na podstawie ich kwalifikacji**. Jeśli w radzie nadzorczej spółki giełdowej będzie mniej niż 40 proc. kobiet, wówczas będzie ona musiała wprowadzić nową procedurę naboru na stanowiska zarządce, w ramach której pierwszeństwo zostanie przyznane odpowiednio wykwalifikowanym kobietom.¹³

¹³ Opracowanie: Rafał Bujalski, RPE WK, Źródło: www.euractiv.pl, stan z dnia 22 listopada 2013 r., www.kancelaria.lex.pl/newsletter